

که مأمور ایران داده بود یکصد هفتاد و پنج هزار تومان باهالی بیله سوار خسارت وارد آمده و خسارت گمرک خانه هم هنوز معین نشده باید این نکته را هم جناب وزیر در نظر داشته باشند که در این باب هم اقدامات بنماید.

آقای میرزا ابوالحسن خان - اولاً بنیدانم جناب وزیر امور خارجه برای توضیح دادن چرامتضر شدند و دیگر اینکه يك نفر صاحب منصب دولت همجواری دوست حق ندارد يك نفر نماینده دولتی اینطور پروتست کند و این خارج از قانون است باید از طرف وزارت امور خارجه آنجا این مسئله بوزارت امور خارجه ما پروتست شود بنده که یکی از وکلا و افراد ملت هستم پروتست می نمایم که این پروتست جنرال خارج از قانون بوده.

آقای سید حسن تقی زاده - آن توضیحات که وکلا از بابت نهب و غارت از جناب وزیر امور خارجه میخواستند و فرمودند که نمی توانم توضیح دهم بنده نمیخواهم ولی آنچه که بر سر آن بیچاره ها وارد آمده برای این است که هم درد بشوند با آن کسانی که این گونه مصائب بر آنها وارد آمده آنچه خواسته اند کرده اند و اسم این بیچاره ها را وحشی و دزد گذاشته اند که هر قدر صدمه بآنها وارد آمده بگویند برای تشبیه و سیاست بود دولت ترانسوآل که بهمین اسم از میان رفت و بعد استقلال پیدا کرد حالا این خبر را بشنود میداند حق با این بیچاره ها است حالا آنها اگر از هیچ جا امید ندارند اما از عالم نا امید نیستند زیرا در عالم هست جایی که حق را از باطل جدا نماید و قانون اسلام هم نمی تواند این مطلب را تحمل نماید که این طور ظلم بريك جاعلی وارد شود و باید يك حکمه را معین کرد تا تحقیق نمایند و معلوم شود که حقانیت با ما بوده و این ظلم بی اندازه بدون جهت بر این جماعت واقع شده تا این که نگویند يك جمعی متهمند آمدند و يك صده وحشی را سرگوبیدند و تشبیه کردند حالا اگر شمشیر تند وزیر امور خارجه تند و تیز نیست قلم ایشان باید باشد و مظلومیت ما را بشمارد عالم مدلل و ثابت دارد و امید است که شمشیر ایشان هم موافق قانون بین الدولی تیز باشد و امید است که از تعدی و تجاوز بی حد جلوگیری کرده آنها را از خاک ما خارج نمایند.

(در این موقع صدای احسنت از حاضرین بلند شد.)

آقای حاج امام جمعه - مطلب را آقایان گفتند بنده هم يك کلمه میگویم این مسئله خیلی بر من اثر کرده است زیرا که این مسایه ما همیشه اظهار همراهی و دوستی با ما کرده است و علاوه ادعای عدالت نموده است چند نفر از قشون آنها که میآیند یک کورس بخاک ما تخطی نموده و از ماها میکشند و دو سه نفر هم از آنها گفته میشوند و فوراً جمعی دیگر آمده پنجاه و دو نفر از ما را میکشند معذرت صاحب منصب آنها میگوید که باید رضی ازورنه این سه نفر مقتول خواسته شود و دیه داده شود اما هیچ وجه از پنجاه و دو نفر ما صحبت نمیشود گویا ما را آنها جزو بشر نمیدانند آیا ممکن است این مسئله را قبول کرد.

وزیر امور خارجه - امیدواریم باروایطو اتحدیکه بین دولتین است انشاء الله تعالی برودی

اصلاح شده و بموجب ترغیب خاطر طرفین کرده.

مستشار الدوله - بنده نمیخواستم دخالت جزئیات شوم چون آقای نواب اشاره از خسارات وارده نمودند لهذا عرض میکنم که این خسارات آنی و حلالی بوده است حالا باید خسارات دیگر بسواصطه اینکه خانه های آنها را آتش زده اند و متواری شده اند و از بابت زراعت و غیره چند ضربات با وارد آمده و خواهد آمد باید معین و مذاکره شود.

وزیر امور خارجه - بطوری که عرض شد انشاء الله توضیحات خود را در این خصوص در مجلس دیگر عرض خواهم کرد.

رئیس - این طلب را جناب وزیر امور خارجه در مجلس دیگر توضیح خواهند داد پررورز در اینجا قرار شد جناب وزیر مالیه بیایند در باب آن حوالجاتی که داده اند توضیح بدهند حالا نوشته اند که صورت سئوالات را مشروحاً بنویسند تا ایشان بدانند رجوع کرده و بتوانند صحیحاً توضیح بدهند موضوع مذاکره روز شنبه هم همان بودجه تنظیمی است.

(مجلس با نوزده دقیقه بشروع و منتهی شد.)

مذاکرات روز شنبه ۲۹ شهریور سال ۱۳۷۰
مجلس دو ساعت قبل از غروب منعقد شد
(خلاصه مذاکرات جلسه قبل قرائت شد)

(اسامی غائبین جلسه قبل)
(آقای مغیر الملک) (حاجی سید محمد صراف)
(آقا ملا حسن وارث) (دبیر رسائل) (آقای شیخ اسمعیل)
(آقای شیخ محسن خان) (شمس الاطبا) اظهار شد شمس - الاطباء کسالت دارند.

رئیس - این شرحی است که از وزارت داخله رسیده در باب کتترات گوشت محض اطلاع آقایان و کلاهی محترم قرائت میشود:

(قرائت شد فریب بضمون ذیل)
بمجلس مجلس مقدس شید الله ارگانه در مسئله کتترات گوشت از بلدی به صورت امتیاز آنرا نوشته توسط حکومت فرستاده بودند اینست که بمافراستاده شده و خاطر محترم و کلاه معظم را جلب میباشد که زودتر از نظرشان بگذرد بواسطه اینکه انجمنها در این باب خیلی فشار میآورند.

رئیس - این هم صورت کتترات است ولی این مسئله در تحت انتدازات خود وزارت داخله و حکومت خواهد بود و باید خودشان از عهده ترتیب مسئولیت آن برآیند در اینصورت قرائت آن در مجلس ابدأ صحیح نیست خوب صورت کتترات را عودت داده و بهمین قسم جواب نوشته شود که خود وزارت داخله ترتیب صحیحی در این باب داده و بر عهده مسئولیت خود قرار بدهند (عموماً تصویب کردند.)

رئیس - این هم شرحی است که از وزارت عدلیه نوشته شده و ضمناً نظامنامه دفتر عدلیه را فرستاده و اظهار داشته اند که بشوایم باین نحو دفتر عدلیه را ترتیب بدهیم گمان میکنم این مسئله هم ربطی بمجلس ندارد هر اداره هر طوری که صلاح میدانند دفتر خود را مرتب میدارند پس باید این هم صورت داده شود (عموماً تصویب کردند.)

آقای میرزا محمود - آیا در ضمن این صورت بودجه حقوق آنها هم هست یا نه.

رئیس - خیر فقط راجع بامور دفتری آن وزارت خانه است و این هم شرحی است که از وزارت مالیه در باب حقوق نصر الله تلگرافچی بخصوص

که مرحوم شده فرستاده قرائت میشود قرائت شد. شمر بود بر اینکه نصرالله خان چند روز استوفات کرده و مبلغ یک هزار و دویست تومان حقوق دارد و پانزده نفر هم اولاد دارد و دو نفر از اولاد او مستخدم هستند چون این حقوق زیاد از میزان است که در قانون متوفیات ذکر شده اینست که رجوع بمجلس شده تا آنچه که از مجلس مقدس تصویب شود وزارت مالیه مجری بدارد.

رئیس - این هم صورت حقوق مرحوم نصرالله خان و اولاد او است که فرستاده اند (صورت حقوق نصرالله خان تلگرافچی و اولاد او قرائت شد تا آخر از ذیل) مواجب نصرالله خان بعد از قطع در سه ماضیه بصدقه جهت هزار و دویست تومان غلامعلی خان تقدیمه تومان جو چهار خروار کاه هشت خروار و چهل من.

غلامحسین خان - از صرف چیب صد تومان غلامرضا خان هشتاد تومان که جمیعاً میشود دویست و هشتاد تومان نقد چهار خروار جو هشت خروار و چهل من کاه.

آقای میرزا محمود - از این اتفاقات در ملکته خیلی پیدا میشود و منحصر بهمین يك نفر نیست و بجهت هر يك نفر صحیح نیست لایحه نوشته شده و مدتی اوقات مجلس ضایع شود باعتقاد بنده خوبست قرار دهند هر سه ماه باشش ماه یکمرتبه هر قدر از این اتفاقات افتاده کمیسیون مالیه صورتی نوشته بمجلس پیشنهاد نماید که مجلس یکروز دو روز وقت خود را صرف نموده و آنها را تصویب بدارد نماید.

آقای سید حسین - به عقیده بنده باید استحقاق هر يك از وراث در این مورد معین شود که بهر کس باید ثلث داده شود و بهر کس باید نصف داده شود پس باید هر يك از این اتفاقات که رخ میدهد همان وقت با لایحه وزیر مالیه بمجلس آمده و مطرح مذاکره شود دیگر اینکه موضوع مذاکره امروز بودجه تنظیمی بود و حالا خارج از ترتیب شده ایم.

رئیس - صحیح است موضوع مذاکره امروز بودجه اداره پلیس است لکن این دو سه لایحه که قرائت شد برای این است که معین شود یک کمیسیون رجوع شود یا بوزارت خانه و بهر يك از این دو جا معین شد ارجاع گردد که زودتر جواب این لوابیح داده شود.

آقای شیخ حسین - اگر باید این مطلب امروز مطرح مذاکره شود اجازه بدهید آراء خود را اظهار کنیم و الا معین فرمائید چه روز مطرح میشود.

آقای سید حسن تقی زاده - این مسئله نقداً واضح بمجلس نیست و کمیسیون مالیه هم نباید رجوع شود بموجب قانون متوفیات که نوشته شده مواجب از یانصد تومان بیلا بتصویب وزیر مالیه و مجلس شورای ملی است باید وزیر مالیه تعقیبات لازمه را بنماید در رأی خود را نوشته و مجلسی را تصویب نموده بعد از آن بمجلس بفرستد تا مجلس نظر خود را بنماید وزیر هم رأی خود را این طور باید بنویسند (که باید بفان ببلغ را بدهند) اینکه بنویسند میباید یا نه.

رئیس - پس باید رجوع شود بوزارت عالی که آنچه را صلاح میدانند تصویب نمایند تعقیبات خود را هم بکنند بمجلس بفرستند و حالا هم بودجه تنظیمی قرائت میشود (شروع بقرائت بودجه تنظیمی شد) و اگر مواد آن بترتیب ذیل مطرح ملاحظه گردید مواجب دو نفر نایب رئیس و رسال هر يك

هزارالی هزاردویست تومان با کثرت آراء تصویب شده موجب دوازده نفر صاحب منصب درجه اول در سال هریک از هشت صدالی نهد تومان موجب صاحب منصب درجه دوم بیست و چهار نفر در سال هریک از چهار صدالی چهارصد و پنجاه تومان - موجب صاحب منصب درجه سیم شصت و نه نفر در سال هریک دویست الی دویست و چهل تومان - موجب ده باشی هشتاد نفر در سال هریک صد و بیست تومان - موجب پلیس هشتصد نفر در سال هریک نود و شش تومان - موجب ژاندرم صد نفر هریک نود و شش تومان - ملبوس برای ده باشی و پلیس و ژاندارم یکصدست زمستانی چهار تومان تابستانی دودست دستی پانزده قران سه تومان - چکمه یک زوج بیست و پنج هزار - کبوه دو زوج یک تومان - کلاه دو طاقه طاقه پنجه از یک تومان - کمر بند عدد پنجه از - پالتو هر سه سال یک کتوب چهار تومان

رئیس - فردا روز یکشنبه است و مجلس خاص منعقد میشود روز سه شنبه هم موضوع مذاکره بقیه بودجه نظمی است که پس از مذاکره تصویب شده و دهم سیم آنهم قرائت شود و حالا هم هر کس از اعضاء کمیسیون خارج حاضر هستند تشریف نبرند که کمیسیون منعقد خواهد شد .

(مجلس وقت منقرض شد)

مذاکرات روز شنبه جمادی الاول ۱۳۲۶
دارالشورای ملی

بدو مجلس خاص بود یکساعت و چهل دقیقه قبل از غروب مجلس علنی شد .

نایب رئیس دوم بجای رئیس (خلاصه مذاکرات جلسه قبل قرائت شد)

اسامی غائبین جلسه قبل
حاجی امجدالملک - حاجی امجدالملک - حاجی محمد احتشام آقا - حاجی معین التجار - آقای مرتضی - معین الملک - حسام الاسلام - ارباب جمشید .

شروع بقرائت بقیه بودجه اجراء نظمی شد پس از تصویب بقیه مواد بودجه اداره نظمی دهم سیم قرائت و در باب محل آن مذاکرات زیاد شد بالاخره قرائت در باب محل بعد بتصویب وزیر مالیه مذاکره شود و اخذ رای برای کلیه بودجه شد بهشتاد و هشت رای تصویب گردید .

نایب رئیس - کاغذی از جناب وزیر مالیه رسید قرائت میشود قرائت شد اشیاء داشت بر اینکه تلگرافاتی که از ولایت یزد رسیده البته بنظر و کلام معترم رسیده و میرسد و همه روزه از سفارت انگلیس اظهار میشود که اهالی یزد اسباب زحمت تلگراف خانه را فراهم آورده اند لهذا آنچه بنظر بنده می رسد اینست که از طرف مجلس مقدس و وزارت مالیه بولایت یزد تلگرافی مخابره بشود که اهالی یزد فعلا مالیات را ندهند تا اینکه ممیزی از طرف دولت بیاید و ممیزی علمی بکنند آنوقت مالیات خود را بدهند

آقای سید محمد جعفر - این مسئله صحیح است باید در همه جا این ممیزی علمی بطور تکمیل بشود که در تمام ولایات این مسئله رعایت گردد و باید خیلی هم زود صورت بگیرد که تمام ولایات آسوده شوند .

وکیل التجار مدتی بود که در باب یزد مذاکره بود و اینکه تلگرافاتی که به بنده از این جا مخابره نموده اند حاضر است و یکی هم امروز رسیده است بنده این رای را تصویب مینمایم بملاوه یک نکته دیگر و

آن این است که تفاوت عمل موقوف الحواله بماند که پس از ممیزی تفاوت آن را بدهند .

بحر العلوم مرستی - این ممیزی علمی موجب امیدواری مابود از یارسال تا حال و امیدواریم که از اقدامات جناب وزیر مالیه این کار در تمام ولایات شروع شود .

حاج میرزا ابراهیم آقا - این عنوان جناب وزیر مالیه خیلی صحیح است و باید این ممیزی علمی در همه جا بشود ولی اگر در این موقع بعنوان شورش با اهالی یزد آن بدهد که شما مالیات امسال را ندهید تا در آنجا ممیزی بشود این مسئله اسباب توقیف وصول مالیات شده بلکه سرایت بجای دیگر هم خواهد کرد عقیده بنده این است که یک نفر آدم امینی از طرف مجلس مقدس و یک نفر هم از طرف وزارت مالیه بروند یزد و از روی اعتدال مالیات آنجا گرفته شود و بعد ممیزی علمی هم بشود .

آقای میرزا محمود - بنده اعتقاد دارم همچو تلگرافی به یزد مخابره شود همانطور که گفته شد باعث تولید زحمت خواهد شد .

لسان الحکما - بعقیده بنده خوب است با اهالی یزد بطور عموم جواب داده شده تلگراف شود که آنها هم مثل سایر ولایات مالیات خود را بپردازند .

آقای شیخ محمدعلی - اگر بنا باشد که ما امروزه این حکم را اختصاص یزد بدهیم حال آنکه این قاعده کلیه است آن وقت همان طور که گفته شد این مسئله بنده مالیات ولایات سرایت خواهد کرد و فعلا جناب اسباب نکتت مالیات خواهد شد و فعلا در باب یزد جناب وزیر مالیه باید هر قسم که صلاح میدانند اقدام بوصول مالیات نمایند زیرا که مشغول مالیات وزیر مالیه است اگر بنا باشد مسئله ممیزی اختصاص بیک شهر داده شود آن وقت همه روزه مجلس باید در باب هر شهری داخل در مذاکره شده و اسباب زحمت فوق العاده خواهد شد .

احسن الدوله - بنده میگویم که این اقدام جناب وزیر مالیه صحیح است بجهت اینکه هیچوقت رعیت از بابت دادن مالیات امتناع ندارند و عمده محرک ملاکین و متمولین یزد هستند و هر گاه اقدام صحیح بنمایند در این خصوص خوب است و بهتر از این هم نمیشود .

حاجی سید عبدالحمید شهبانی - اگر این تلگراف خوانده بشود معلوم میشود آنها از دادن مالیات استنکاف ندارند در اصل مالیات کسی حرفی ندارد بلکه در فرجه هم بعضی حرف ندارند فقط باید یک نفر آدم صحیح برود و با آنها حالی بکند که اگر در این باب ممیزی بشود شاید بیش از آنچه را که فعلا میدهند برعهده آنها تعلق بگیرد و اگر تا بجا با آنها همراهی میشد و بعرف آنها گوش میدادند حالا کارشان اینچنین نمیرسد و هر گاه مقتضی با آنها بفراستند گمان بنده اینست که آنها ساکت بشوند .

وکیل الرعایا - بنده تصور میکنم که همچو شخصی در ایران نیست که از دادن مالیات استنکاف داشته باشد خصوص آنهاست که بدادن مالیات عادت کرده اند فقط یزدی ها از ظلم و زیادتی نظلم دارند و علاج آنها هم همان است که جناب وزیر مالیه خودشان معین کردند که باعث اطمینان و موجب سعادت است ولی بشرط اینکه وزیر مالیه فوراً یکصد ستمه ممیز روانه

دارند و ابتدا سایر ولایات هم بطوریکه گفته شد شکایت نخواهند کرد و میدانند که این مسئله در همه جا بتدریج رعایت و شروع خواهد شد و وقت لازم دارد

اسدالله میرزا - بنده اولاً اعتراض دارم بیزدیها که اگر وطن پرست هستند چرا همه روزه اسباب زحمت سفارت فنجیه انگلیس میشوند که همه روزه سفارت سنه از دست آنها شاکی باشند که اهالی یزد باعث زحمت اجزاء تلگرافخانه شده و آنها را از کار باز داشته اند و این حرکت اسباب بی شرفی آنها شده و زحمت اجزاء تلگرافخانه انگلیس را فراهم میآورند در صورتیکه آنها مثل حجج اسلام در مرگ دارند که فرمایشات آنها در همه جا نفوذ دارد چرا بتوسط ایشان نظلم نمیکند و مروضان را بمجلس مقدس اظهار نمایند اما اینکه گفته شد وزیر مالیه تصویب کرده است که با اهالی یزد تلگراف شود که مالیات را ندهند تا ممیزی شود این مطلب مخالف است با آنچه در بیست و دو قبل در این مجلس از مذاکرات زیاد رای داده شده که اساله هم تمام ولایات اصل و فرع مالیات را صحیحاً بدهند حال چطور میشود فقط بتظلم اهالی یزد رای مجلس را نقض کرد البته ممیزی علمی باید در همه ولایات بشود ولی نباید فعلاً اختصاص بیکدی داد پس بعقیده بنده باید با اهالی یزد جواب داده شود که بر حسب رای مجلس مقدس مالیات را از اصل و فرع صحیح آن بدهند و بعضی آسایش آنها هم بنحوی که جناب حاجی میرزا ابراهیم گفتند دو نفر مامور امین برود که با آنها تمدی و اجحاف نشود .

آقای میرزا مرتضی قلیخان - بنده خوبست که اصل تاریخ این مطلب را عرض کنم تا اینکه درست واضح و روشن شود اولاً این لایحه که وزیر مالیه فعلاً نوشته اند از بابات مالیات امسال نیست مال یارسال است و ثانیاً مالیات آنطور که پانزده سال رای داده شد صورت اصل و فرع را از مستوفیان محفل خواسته بودند از همه جا صورتی برای وزیر مالیه آمده بود و یک صورتی هم از یزد از مشیر الملک آمده بود و وزیر مالیه بعد از دیدن آن صورت اورا نوشته و پای آترام مهر نموده بکمیسیون مالیه فرستادند کمیسیون مالیه هم بعد از ملاحظه و سؤال و جواب زیاد فرستادند که از روی همان مالیات گرفته شود و قتیکه آن صورت یزد فرستاده شد یزدیها گفتند که چون مشیر الملک با ما مصادقت داشته جمع مالیات را زیاد کرده است و این فرع از پیش هم بود و در اینکه بکمیسیون هم یزدیها اجحاف میشد شیهه ندارد ولی این اجحاف از اهالی قبل بوده بعد از آن اظهار کمیسیون مالیه گفت اگر زیاد هم هست امسال را همین طور گرفته شود و بعد از آن وزیر مالیه تلگراف کردند که پنجاه هزار تومان از تفاوت عمل را با سوبه بدهند و باقی توفیق باشد و با این نهادستی که از وزیر مالیه باهالی یزد شده جای همه قسم امتنان بوده ولی اصل انقلاب در میان از همان شخصی است که راپورت میدهد چنین و چنان شده همان شخص تحریک میکند و میکند که آنها آسوده باشند چون ولایات یزد آسوده بوده و مردمانشان هم فقیر اینست که میخواهند آنجا هم مثل سایر جاهامشغوش باشد و هر روزه تحریک میکنند و آنها را وامیدارند باین گونه حرکات حالا اگر باید تمدلی بشود همانطور که جناب وزیر مالیه گفتند باید تبدیل دوساله بگرد و از روی آن فروغ دوساله را دریافت کنند و با اینکه